

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 8. uri popoldne.

Štev. 260.

V Ljubljani, v petek 13. novembra 1885.

Letnik XIII.

Domoljubje in izdajalstvo.

Rodoljubje (patriotizem) je potrebno, da se država ohrani in raste, to vé vsak državnik, da! to vé sleherni državlján, ki ima glavo na pravem konci. Isto tako dobro vé vsak, ki zgodovino umé, ki pozná človeško srce, da rodoljubje raste le na blaženi zemlji sv. vere, kajti le vera dá človeku tisto nesamopridnost, tisto požrtvovalnost, ki je pripravljena storiti za domovino vse, kar se zahteva, da celó življenje darovati za blagor očetnjave. Rodoljubje starih paganskih Rimljanov, ki so posvetili svoje življenje v blagor domovini, je izviral iz prepričanja, ki se je izraževalo v besedah: „pro ora et foco“ (za vero in obitelj). Veliko lepše je pa rodoljubje pri krščanstvu, kajti tu postane verska dolžnost: „Dajte cesarju kar je cesarjevega in Bogu kar je Božjega.“ „Bojte se Boga in spoštujte kralja.“ „Vsakdo naj se podvrže oblasti; kajti ni je oblasti razun od Boga, in ta, ktera je, prihaja od Boga.“ Zato je naša dolžnost pokornim biti, ne zaradi kazni, marveč zaradi vesti. More li kdo lepše učiti domoljubje? Rodoljub živo ljubi domovino in spoštuje deželnega kneza, ter mu je zvesto vdan.

Poslednja debata v avstrijskem državnem zboru je srce in misli marsikterih odkrila, kar pa je poslanec Carneri govoril dne 17. oktobra, je razžalilo, da razjarilo vse prave avstrijske rodoljube. Besede, ktere je govoril avstrijskemu cesarju: „Hodi po poti, ktero si nastopil, razderi državo očetov vstvarjeno z nemškim imetjem in nemško krvijo in zapusti svojemu sinu slovansko — ne vem kaj“, so globoko razžalile čut avstrijskih ljudstev, ki so z zvesto ljubeznijo vdani svojemu vzvišenemu vladarju, ki ves živi za blagor države, ki žrtvuje „čas, počitek, trud, skrb in premoženje“ narodom svoje države. Le berimo besede, ktere govori o raznih prilikah, vse so polne ljubezni do podložnih, navdihnjene za blagor narodov v Avstriji; on govori o očetovski skrbi, povdarja povsod skrb za prospeh trgovine in obrti, opominja k složnosti, veledušno pomaga, kedar nastopi nesreča, vse njegove besede in dejanja kažejo

očetovsko ljubezen in skrb do podložnih. Tak vladar pa vendar sme zahtevati, da ga podložni ljubijo in spoštujejo.

Nesrečna vojska, ki se je dolgo in dolgo pripravljala, v kateri je nemški knez nahujskal tujega sovražnika na Avstrijo in ko je še čakal v ozadji mogočni nasprotnik Napoleon III., napolnuje sicer srce vsacega rodoljuba s britko žalostjo, a nikakor ne more zmanjšati ali zbrisati pravega avstrijskega rodoljuba, ne more vgasniti ljubezni do cesarja in domovine, marveč mora jo zvišati in navdušiti. Rim je bil zato velikanski, ker mu je rodoljubje v časi sile in stiske zvišalo moč in razvnelo ljubezen, a Rimec niso nikdar po pasje sovražniku noge lizali. Ko je Hanibal po bitki pri Kani stal pred Rimom, priklopelo je navdušenje za domovino do vrhunca. Le tako in zopet le tako ljudstvo je vredno gospodariti svetu. Vprav zaradi tega nas besede Carnerija „izdajalec“ (ga smemo li drugače imenovati) tako bridko zadenejo in žalosté, vsak pravi rodoljub je gotovo pristopil protestom, ki so jih sklepale katoliške družbe po Avstrijskem zoper take predrzne besede in je gotovo v srce obljubil zvesto držati se Avstrije in slavne cesarske rodovine.

Carnerijeve besede bi ne bile tolikega pomena, ko bi jih ne bili mnogi v državnem zboru odobravali in jim živo ploskali. — Vsakdo si lahko misli, da besede posameznega kričača, ki s svojim zblodenim umom ni premislil, kar je rekel, niso tolikega pomena — blazen govori blazno; — a da ljudski zastopniki v državnem zboru, v cesarski stolnici, v pričo toliko najodličnejših in najzvestejših domoljubov pri teh besedah niso vmolknil, da jih ni rudečica in nejevolja oblila, marveč da so še ploskali, to je, kar mora v dnu srca zaboleti vsacega avstrijskega rodoljuba, naj bode ktere koli narodnosti hoče, če le ni izdajalec.

Od kod je to prišlo? Da, od kod? — ta stvar nam daje mnogo misliti. Pravi Avstrijan ljubi vse narode v Avstriji, naj bodo že Nemci ali Slovani, ker vsi spadajo k avstrijski državi, ki cesarja spoštujejo za skupnega poglavarja vsem, ki žrtvujejo v časih stiske življenje in premoženje. Je li mogoče,

da bi pravi Avstrijan kedaj hujskal narod zoper narod? Gotovo ne, marveč bode delal z obče blagostanje, za mir in spravo med narodi. Je li mogoče, da bi pravi Avstrijan kedaj škilil preko mej svoje širne domovine in svoje sreče drugej iskal, kakor v državnih mejah? Ne, gotovo ne; nikdar se ne bode pridružil brezdomovincem, katerim ni nič za Avstrijo.

A vendar kaj smo vse doživeli v tem letu! Kake žalostne razprtije so se pokazale ravno v najnovejših časih? Res, pravi izdajalski zapeljivci sedijo v državnem in v deželnih zborih, postava jim varuje prosto besedo in nedotakljivost besede, a kako peklenko to zlorabijo! Njih zapeljane žertve se pa sodijo in obsojujejo po zatožnih klopéh, in konec vsega bode beda in revščina pri posameznih in globoko vkoreninjeno sovraštvo pri podložnih jedne in iste države. Naj bi ti reveži, da, naj bi vsi državljani vendar sedaj, ko je vse obsodila stroga postava, spregledali in se z nejevoljo obrnili od hujškačev, kateri le strasti vnemajo in razgrevajo, naj že to delajo res s peklenkim, izdajalskim namenom ali pa ravnajo zoper svoje boljše prepričanje slaboumneži le iz nagajivosti. Naj nikar ne prezirajo nevarnosti predpostavljeni in podložni, ki nam žuga po takih prenapetih brezdomovincih, kakor so n. pr. Carneri, Knotz in tovariši! Le premislimo, kaj nas pamet in zgodovina uči.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. novembra.

Notranje dežele.

Med skupnimi obravnavami v delegaciji imeli so na dnevnem redu tudi parobrodno društvo *avstro-ogerski „Lloyd“*. Govoril je dolgo časa minister zunanjih zadev, grof Kalnoky, ter je omenjal, da dandanes, ko se ima trgovina po suhem s tolikojšnjimi neprilicnostimi boriti, kakor so ravno carina in druge ovire, mora Avstrija pred vsem na to gledati, da si vtrdi trgovinsko pot po morji kolikor se dá. Da se pa to doseže, treba je pred

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izviran zgodovinski roman.

(Spisal Podvigenjski.)

(Dalje.)

In tako je prišel Ampak sinoči tudi na Vigenj, poslan od komisarja Krišpina. Privlekel je cel šop papirjev, vsakovrstnih povelj in določil in vabil, tako da so županu Pavlu lasje v zrak strčali, ko jame culo odvezemši liste razmetavati in čitati.

„No, še tega nam je pa treba! Kaj pa še?“ zagodrnja gospod Pavel.

Stric Ampak pa stopi pred-nj z odprtim torilom in ponudivši mu nosnega prahu, reče: „Ampak naš gospod Geravs je vendar učen mož, ampak od kar zahajam k njemu, se mi zdi, da znam trikrat več ko pred, ampak koliko spiše vsak dan, vsak dan mu tri gosja peresa obrežem in tinte prilijem. Ampak — ampak —“

„In je že zložena komisija za cenitev?“ vpraša župan.

„Že vse zgotovljeno“, odgovarja Ampak, „drugi teden se pričné delo. Majar z Lukovca, Janez Žonta od Kobotov, stric Županov iz Hruševce, mladi Petelin in kaj vem še kdo. Potem pa da pride iz Trsta in Gorice škrijcev veliko število, sploh vse, kar zná pisati po svetu, bomo oddali in jaz, se vé, da moram tudi biti z gospodom Geravsom, da bom v njegovem imenu vodil delovanje — ampak — ampak —“

To nam je bilo povedati o strici Ampaku že zdaj, da bi kasneje ne zabili. Vendar ga danes pustimo in sledimo nekomu drugemu, ki se ravno z Vignja odpravlja.

Vekoslav je namreč ravnokar zapustil dvorišče in zavil jo z Vignja dol po cesti proti Štanjelu. Pod Vignjem pa obrne se s ceste na desno po kolovozu gor k sv. Gregorju. Vshajajoče solnce pošilja od Čavnja sém prve žarke, ki o mrzlotnem jesenskem jutru kaj dobro dejo. Ravnokar je pri sv. Gregorji odzvonilo sveto jutro, po pašniku pa se tú pa tam vidi kaka krava, ki pridno nabira po dežji z nova ozelenelo sočnato travo, ne zmené se za nič, kajti prva skrb mora biti za vsakdanji kruh.

Vstopivši na blagoslovljena tla v Gospodu spi-

jočih se Vekoslav prekriža; potem pa s pogledom hitro premeri grobovje, kakor bi nekoga ali nečesa iskal; ko pa ničesa ne ugleda, prekorka pokopališče okoli cerkvice in pogleda tú skozi vrata noter. Potem obstoji pred vrati in skoro žalosten vzdihne: Tudi tukaj te ni, božji mož. Sem vendar se nadjal, da te še dobim klečati na grobišči, in da bom imel priložnost govoriti s teboj. Ker častim te, sveti stavec, in vedno sem rad poslušal tvoje nauke, akoravno nisi nikdar modrosti nabiral si po visokih šolah ne zajemal iz učenih knjig, vendar duh božji govori iz tebe. Tudi zdaj bi se rad priporočil tvoji molitvi. A kdo bo hodil nad Podlaze, v tvoje samotno šotorje iskat te in motit te v svetem premissljevanji? Zakaj si ravno danes tako hitro odšel?

Kar glej, zasliši se spod zidú Gregorjevega pokopališča, od one strani, ki je obrnena proti Štanjelu, malo tresoč se glas starčkov, počasen, vendar še krépak:

„Otroci moji, ste se danes umili?“

„Da, da, oče Hostnik“, odmevajo se od vseh strani otročji odgovori, kakor žabje regljanje. „Jaz sem se danes celó dvakrat umil“, pravi prvi. „Jaz sem se sinoči za danes“, pristavi drugi.

vsem odpraviti pomanjkljivosti, ki jih ima „Lloyd“ še mnogo zunaj in znotraj. Teh pa grof Kalnoky ne omenja iz očitanja, temveč iz dobrega namena, da se stvar zboljša in „Lloyd“ zamore tekrovati z drugimi svojimi konkurenti, katerih ima na morji vedno več. Sicer se je pa že od lanskega leta mnogo zboljšalo. Tako se je „Lloyd“ odločil, da spremeni svojo štirinajstredno progo v Tesalijo v tedensko in pa hitre vožnje so se vpeljale posebno med doljenjimi lukami adrijanskimi in egejskimi, da je sedaj „Lloyd“ povsod ondi v zvezi z vlaki. Le-te vožnje se bodo takoj pričele, kakor hitro preneha karantena (kontumac) po grških lukah proti Italiji. „Lloyd“ jih bo priredil na svoje stroške in mu ne bo treba posebne državne podpore za nje. Nadjati se nam je, da bo tudi kmalo svoje vožnje raztegnil v daljno Azijo, kamor je lansko leto po želji ministra zunanjih zadev odplulo na ogled več vojnih parnikov avstrijskih. Vožnje v južno Ameriko prireja po potrebi in kakor se mu ravno blaga za tjakaj nabere. Posebno veliko pa je bilo v novejšem času tožba o počasni vožnji „Lloydovi“. Minister pravi, da je bila tisti dosedanja pogodba vzrok, da od „Lloyda“ ni več zahtevala, kakor po 8 morskih milj na uro. „Lloyd“ pa je že sam sprevidel, da taka polzeva vožnja za današnji čas ni več vgodna, ker ne more tekrovati z angleškimi in nemškimi trgovinskimi parniki, ki še enkrat tako hitro vozijo ter iz tega namena svoje mašine že tak predeluje, da bodo hitreje vozile in manj premoga požgale. Pa tudi na nove parnike, ki so po zahtevah najnovejše tehnike izdelani, obračati jel je „Lloyd“ svojo pozornost in si je dva taka že omislil. Konečno si bo „Lloyd“ več tal pridobil tudi s tem, da bo svoje agencije pomnožil ob Adriji, kakor tudi na zunaj. No, to je že nekaj. Mnogo je bilo pritožeb še lansko leto o avstro-ogerskem „Lloydu“. Kakor je videti, si društvo prizadeva pomanjkljivosti odpraviti, kar je tudi skrajni čas, kajti konkurenca je od dne do dne večja in kdor se ne ozira na njo in svojih pripomočkov za tisto tako ne določi, da bi ji bil kos, pogine.

Hrvaški ban grof Hedervary jel je svojo pozornost obračati na preosnovne načrte, s katerimi misli **Hrvaško** „osrečiti“. Morda je ni dežele pod našim cesarjem, kjer bi se bilo tolikanj preosnovavalo kakor ravno na Hrvaškem, in vendar ustavno življenje v tem trenutku ni nikjer bolj publo, kakor ravno ondi. „Kjer je veliko biti, ondi je malo vžiti“ tudi v državno-političnem življenju ni brez pomena. Hrvatom se že zdavnej ni tako slabo godilo, kakor se jim sedaj, ko so že vse možne državne načine poskusili, kar jih je v monarhiji sploh mogoče. Grof Hedervary nadja se rešitve od vpeljavanja komitatov, kakor jih imajo na Ogerskem. Vpeljal bode komitatne shode, v katerih bi imelo vse besedo, kar državni kruhek je. Ondi bo imel pravico sedeti in govoriti podžupan, tajuik, inženir, zdravnik, šolski nadzornik, z besedo vse, kar kraljevo suknjo nosi. Na te može se ban še zanaša, da ga bodo podpirali pri pomadjarovanju naroda in morda se ne moti preveč. Je že prav, da si ban prizadeva izumiti nekaj modus vivendi med Hrvaško in Ogersko, ali pomisli naj, da bi moral pri Madjarjih začeti, kajti oni so tisti nasilniki, ki se Hrvatom vsiljujejo ne pa Hrvati Madjarom. Dokler se ne bo ban stvari na tem konci lotil, tako dolgo ne bo nič opravil in je vse prizadevanje zastoj. Narodnosti na Hrvaškem ne bo nikdo več spodjedel, pač pa si bo vsakdo glavo razbil ob njo, kdor se bo z njo poskušal.

Vnanje države.

Turke jelo je skrbeti, kako se bo zvršila konferenca pri tolikošnji svojeglavnosti ruskega kabineta in je imel Said paša že večkrat posebna posvetovanja z angleškimi in ruskim zastopnikom. Turki bi prav radi zahtevali ustanovitev „status quo ante“ na Balkanu, in bi jo tudi že bili, ko bi Angležev tu

ne bilo, kateri jih imajo pa sedaj popolnoma v žepu in le-ti se pa temu odločno protivijo in se mu bodo še vedno bolj protivili, čem bolj ga bodo zahtevali Rusi. Pri vsem tem se pa sultan sam neče Angležem zameriti, s katerimi ima zlato zvezo napeljano, odkar je Drummond Wolf Carigrad zapustil. Ker Anglež predlaga, da naj se sporazumljenje napravi med Bolgarijo, Turčijo in Srbijo, je tudi sultan s tem zadovoljen, ker se možu menda že dozdeva, da kakor hitro bi se boj pričel, bi se Turčija morala vanj zaplesti, to bi bil pa ravno poslednji krvavi ples, ki bi ga Turki v Evropi imeli. Da se temu ognje in vsaj še nekoliko časa ostane na mehkih blazinah v Carigradu, bode sultan Angležem vse dovolil, kar bodo zahtevali; ali če ne vsega, saj pa kar največ bo mogel.

„Germania“ ima iz Rima sporočilo, da so oče že razsodili zadevo med španjsko in nemško državo zaradi **Karolinskih otokov**. Vprašanje je tako srečno rešeno, da ste obe stranki jako zadovoljni. Rešitev izpeljali so sv. oče papež sami brez kake druge pripomoči. Glejte si! Kdo bi si bil mislil, da se bode ošabni Bismark v Rim obrnil po dober svet in da prejmeš ga, bode tako vrlo zadovoljen z njim! V srednjem veku razsojevali so papeži večkrat imenitne politične zadeve med državami, ki se same niso mogle sporazumeti in sedaj se je jel tisti čas vračati. Sklicaj ga je pa od mrtvih mož sam, pred katerim se Evropa klanja — železni Bismark sam, sicer nasprotnik Petrovega stola.

Javna varnost v **Egiptu** je dospela srečno že na tisto stopinjo, na kateri nam je znana bila javna varnost po Abrucih na Laškem. Tolovaji sprehajajo se ob Nilu od Asuana do srednjega morja kar v tolpah in gorjé popotniku, kterege samega zasačijo. Ostanke Arabi pašove druhali vlačijo se po deželi divji zveri enako; le-tem se pridružujejo vsake vrste beguni, vojaški namreč in vbegli hudodelci. Sodnije v Egiptu imajo skoraj edino le s temi ljudimi opraviti. Ni še dolgo, sredi oktobra je bilo, da so obsodili 60 roparjev na posilno delo, 2 pa na smrt. Teden pozneje obsodili so jih 10 k smrti, drugi dan zopet 6 na smrt in 5 na delo. Vse to se pa še prav nič ne pozná in bolj če jih s poti spravljajo, tem več jih je in tem slabeja je javna varnost.

Trgovina s sužnjimi se še vedno našemu prosvitljenemu veku v obraz krohota. So dežele, v katerih je človek še vedno na enakem stališču z živalijo; kjer se močnejši slabejega polasti in ga prodá za sužnjega, kakor pri nas gospodar domačo žival, ktero je ali kupil ali doma priredil. Angleži so objavili v svoji „modri knjigi“ nekaj prav zanimivih podatkov o trgovini s sužnjimi v minulemu letu. Trgovina s sužnjimi še vrlo cvete v Braziliji, v Egiptu, v Maroki, v Persiji, na Turškem in v Zanzibaru v Afriki. Vendar pa v Braziliji omenjena trgovina vidno hira. Lanskega leta meseca aprila imeli so po Braziliji še 1.200.000 sužnjih; vendar pa njihovo število od tedna do tedna pojema, ker se jih mnogo odkupi. Tudi v Egiptu jih mnogo na ta način oprosté. Lansko leto so jih odkupili v deželi faraonov 8986. Jako žalostne pa so novice iz Maroke. Ondi se pa trgovina s sužnjimi čudovito množi in se je od lani še potrojila. Pri vsem tem pa v Maroki tudi še silno grdo z njimi ravna, da teh usmiljenja vrednih revežev v nepopolnih bolečinah mnogo pogine. Portugizi vganjajo trgovino s sužnjimi na svojih naselbinah v iztočni Afriki, na Madagaskarju in na Komornskih otokih. Angleži si sicer veliko prizadevajo, da kolikor mogoče to trgovino ovirajo, vsega pa vendar-le ne morejo storiti. — A tudi Angleži ne ravnaajo vselej po krščansko. Kakor znano, so dali ranjkemu Gordonu pooblastenje, da sme z Mahdijem mir skleniti na podlagi dovoljenja trgovine s sužnjimi. In zgodilo se je tako v veliko sramoto Angležev; saj so pa tudi dovolj zato pokore delali.

Izvirni dopisi.

Iz Cerine, 10. novembra. Mnogo se je že letos pisalo v raznih domačih listih o našem pravem dolenskem vinu. In zakaj pač, kaj je bilo temu povod? Morda, recimo, da je k temu nekoliko pripomogel naš najnovejši „strokovnjak“, nekoliko pa so dali temu povod naši „izvestno“ prekanjeni mešetarji in namoštniki. O teh bomo že še govorili in jih tudi po zasluženji osvetili svetu, naj bodo tudi nekdanji „žnidarji“ ali kar hočejo; ljudstvo je bilo že dovolj dolgo in zadosti izsesavano, tudi temu mora biti enkrat konec.

Vse vpije, piše, govori po deželni, državnih in kaj vem še, kakšnih zborih in shodih: kmetu se mora pomagati, kmet je glavna podpora in steber državi, kmet vse vzdržuje, preredi in preživí, brez kmetskega stanú ni nobeden drug stan mogoč, kmetski stan moramo povzdigniti itd. Tako se govori in piše, in mislim, da vendar to niso same ironije in pesek v oči.

In kdor ima srce v resnici pomagati, komur se smili ubogi, zatirani naš ljud, ta rad vse stori, kar pripomore v odpravo bede, ta rad pomaga s svétom in podukom, ali kaj se mu večkrat odgovori: Je že prav, prav imaš, kar poveš, toda kaj mi pomaga, če tako storim, kakor mi veliš, večje delo in trud imam, in na zadnje svojega s krvavimi žulji pridobljenega pridelka ne morem spraviti v denar, k temu mi pomagaj. Ta v deveternem pôtu in trudu pridobljeni pridelek je pa pri nas vino. Tega spraviti v denar in zopet v dobro ime, kterege so mu odvzeli najnovejši „strokovnjaki“ in naši namoštniki, k temu pripomoči, mora biti naloga vsakega pravega tukajšnjega rodoljuba. Prepričati vinske kupce, da je veliko cenejše in izvrstnejše vino kupiti naravnost od pridelovalcev, kakor pa od namoštnikov, mešetarjev, „žnidarjev“ in brodnikov, je tudi namen teh vrstie.

Tako se bodo tudi kmalo lahko vživaleci vina prepričali, da vino iz naših krajev ni „cviček“, najnovejšega imena še ne imenujem, sicer bi znal kdo biti na to še ponosen. Pa bodete rekli: „dobro blago se samo hvali“ in kupec se bode že zašel. Prav imate, ko bi namoštnikov ne bilo. A ti znajo reč po svojem obrtni. Kjer zapazijo kterege v sili, hitro so zraven, delajo se najboljše prijatelje, vsiljujejo denar, prigovarjajo in zraven nalivajo kozarec, dokler ne omamijo vinogradnika in potem posodijo denar po svojem računu in sicer po svojem mnenju prav po ceni. Ako pa kdo sam iz potrebe pride prosit na posodo, o tu so pa trdi, neizprosljivi, nimajo, ne morejo, vse prošnje so zastoj. Nazadnje začne prosilec obljubovati in dokler tako rekoč samega sebe ne prodá, potem še le milostljivo prikimajo. In vračilo? Kadar je pridelek gotov, pride namoštnik: Vrni mi posojilo, drugače — pa ker vem, da nimaš in laglje daš vino, vzamem ga jaz po tej in tej ceni in sicer toliko, drugo boš pa dal po vrhu za skazano dobroto. Kaj hoče revež — dati mora. Ker pa vino še ne iznaša dovolj, ostane še nadalje za prihodnje leto v „sorodu svojemu dobrotniku“.

In tako si ti prijatelji nabirajo vina na pol zastoj in potem pišejo svojim kupcem: kar je bilo

„A ti Milče“, sliši se starčkov glas, „ti se nisi morda že tri dni.“ Nobenega odgovora na to.

„Zdaj pa, otroci moji“, začne stari, „se boste vsi odkrili in prekrižali, da opravimo, kakor se kristjanu spodobi, jutranjo molitev.“

Vse potihne in kmalu, potem začne stari s krepkim razločnim glasom „Oče naš“ in druge molitve, otroci pa za njim vzajemno in glasno, da se daleč okoli razlega. Po jutranji molitvi izreka starček glavne verske resnice, šest resnic, deset božjih in pet cerkvenih zapoved, sedem glavnih grehov itd. Otroci pa z njim in za njim; nekteri pa vse to že tako dobro znajo, da ga prehité in pred njim končajo, potem pa drugim od strani nagajajo.

Vekoslav pa je med tem zapustil že cerkveni prag in naslonil se na zid, ki obdaje pokopališče, od tu zrè na mlado družbo, od nobenega zapazen. Kakih petnajst otrok je, sami pastirčki, kar spričuje živina, ki se pase po hribu okoli sv. Gregorja. Dve teleti sti celó tako radovedni, da ste se približali pobožni družbi ter svojo neumno glavo na ramena otrok naslonivši na pol mežé vohajo, kakor da bi hotli tudi oni se navzeti kaj modrosti iz kroga svojih mladih gospodarjev.

Ne predrzne se Vekoslav motiti pobožnega opravila, do konca hoče počakati. Ko Hostnik odmoli, se z otroci vzdigne, potem še vsakega malo z roko poboža ter jih razpusti z besedami:

„Glejte, otroci, da bodete radi molili in slušali stariše.“ A zdaj se naglo obrne do enega izmed mlade družbe: „Teci, teci, Mihek, glej tvoja Lisa je prav zdaj skočilo čez zid na njivo; teci da jo odženeš, ako ne, napravi kmalo veliko škode.“ Mihek teče.

Otroci pa se razidejo pozdravivši očeta Hostnika: „Hvaljen bodi Jezus Kristus.“

Zdaj še le skoči Vekoslav izza zida in stopi s pokopališča na pašnik, ter stoji pred čudnim očetom. Po obrazu je ves kosmat oče Hostnik, brke in lasje na pol že sivi; obraz upal in medel, označuje, da Hostnik ne pozná le, kaj je mrtvičenje in zatajevanje samega sebe, ampak on sam je živ izraz vsega tega. In da je Hostnik pravi samotarec iz nekdanjih vernih časov, kaže nam tudi črna, dolga obleka, da mu sega do pod kolen, na glavi mu ni videti pokrivala, zasiveli dolgi lasje so se zarastli in zgostili v naravno ostrejšje, ki varuje puščavnikovo glavo solčnih žarkov, snega in dežja.

„Kaj pa ti tukaj, Vekoslav, na grobišču mrtvih?“

„Da vas še enkrat pozdravim, predno odidem, oče Hostnik“, odgovori Vekoslav; „nekaj mesecev me ne bo nazaj.“

„Potem pa Bog bodi s teboj in njegova milost“, dostavlja stari, stopivši z Vekoslavom skozi vrata na pokopališče; „moja goreča molitev te bo povsod spremljevala. Da, vsak dan zjutraj in zvečer in tudi opoludne, ko pridem sem zvonit angeljevo češčenje, hočem poklekniti tu noter v cerkvi pred Mater Božjo, ter prositi, da te zdravega pripelje nazaj, in boš videl, da me bo uslišala.“

„In ničesa družega vas nisem želel prositi, oče Hostnik“, pravi Vekoslav.

„O ljubi Vekoslav“, vzdihne žalostno Hostnik, „bojim se, da kmalo še moliti ne bom smel. Sree mi ne sluti nič kaj dobrega. Dve leti sem, odkar je umrla naša mati Marija Terezija, zdí se mi, da je celó zrak drugačen. In kaki ljudje so se zaklatili v deželo, ne vemo, od kje tam daleč. O da bi vsaj mirnemu puščavniku dali počitka, da se pokori za svoje grehe; saj vendar nikomu žalega ne prizadenem; moj suhi kruh mirno vživam, zalivam ga z

dobrega blaga, smo mi vse že pokupili, ter ga po tej ceni prodajamo. In kupci pri vas in po Gorenjskem se zanesejo in kupujejo potem mnogokrat vino srednje vrednosti za prav visoko ceno. Ker pa vendar vsi pridelovalci vina ne gredo tem „dobrotnikom“ na led, skušajo jih drugače prisiliti. Pišejo na okrog svojim kupecem: Ni treba hoditi doli k nam, ni nič vina na prodaj, je vse že prodano. Kje v samotnem kraju se sicer morda še dobi, pa je slabo, dobrega smo vsega že odposlali. In če vendar kateri še pride, obesijo se mu tako rekoč na vrat in ne pusté ga od sebe, češ, ta in ta ima sicer res še nekaj vina, pa zakaj bote hodili po vinogradih in hramih, pošljimo rajši ponj, naj prinese sam pokušnjo.

O koliko bi se dalo še govoriti o tem sleparstvu. Glejte, tako pride, da največkrat najboljšo vino zaostane, ker ni kupcev, ali naši „poštenjaki“ jih ne peljejo, če so tudi prišli, k takim, s katerimi niso v „sorodu“ (!). Ti poštenoviči mislijo, denarja ti bo treba za davke, za težake in družino priti boš moral in meni prodati, kakor bom jaz hotel in če bom še hotel, če ne pa sam popij.

Zatoraj ponavljam, da bodo vinski kupci veliko boljše blago in mnogo cenejše dobili, če pridejo sami in se prepričajo pri hramu ali v kleti, kakšno je vino iz pravih pridelavčevih in ne iz mešetarških rok. S tem se kupci obvarujejo škode, ker vino bodo ceneje dobili in vendar dražje pridelovalcu plačevali, kakor ga ta sicer prodá in oni kupujejo. Zatoraj naj ne verjamejo sitnim in nadležnim vsiljencem pri Savi, ali onim, ki se pri vsaki sveti besedi, katerih pa imajo polno na izber, križajo in odkrivajo, češ, saj sem pošten, pobožen kristijan, kako bom sleparil! Obrnejo naj se rajši na že enkrat imenovane gospode, zanesljive v vsakem oziru in v popolno zadovoljnost vstreženo bo njim in pomagano bo našemu revnemu v krempljih oderuhov zdihujočemu ljudstvu.

Domače novice.

(Minister za uk in bogočastje) je naznanil z odlokom s 30. oktobra 1885, št. 1114, do tukajšnje c. kr. deželne vlade, da se takse za izpiske iz „matrik“, — ktere morajo stranke po obstoječih postavah plačevati, — nimajo všteti med dohodke dušnih pastirjev, ktere se morajo vračunati v „kongruo“ v smislu postave z 19. aprilom 1885, št. 47 d. z. — Spominjamo se, da je znana dr. Fuchsova knjižica v tej zadevi napak učila v škodo duhovnikom.

(„Klub pisateljskega društva“) bode imel spet jutri 14. t. m. svoj zabavni večer ob 8. uri v steklenem salonu Ljubljanske čitalnice. Nadaljeval bode g. profesor Vrhovec svoje čitanje: „Ljubljana pred sto leti“. — Od več strani smo zvedeli, da so nekoji rodoljubi se izrazili, da bi radi pristopili „Pisateljskemu podpornemu društvu“, toda ne mogó, ker niso pisatelji. Istim, kakor vsem Slovencem se naznanja, da društvenik „pisateljskega podpornega društva“ lahko postane vsak, kdor le 2 gld. na leto plača, in da ni nikakor potrebno, da bi tudi bil sam pisatelj.

vodo in semkaj zahajam trikrat na dan zvonit Mariji v čiščenje. Glej, včeraj popoldne pride v gozd pred moje šotorje brič v imenu cesarjevem, poslan od komisarja in mi preišče moj brlog, vse natanko popiše in nazadnje me vpraša, od česa da živim. Rekel sem mu: štirideset goldinarjev dobivam iz kapitala, kterega je zapustil ranjki grof Gašpar, prastréc grofa Antona, da se obresti naklonijo puščavniku, ki ima moliti za dušo nekega nesrečneža.“ — Pri teh besedah starček obstane, in globoko vzdihne in le komaj se premaga, da nadaljuje . . . „In veš, Vekoslav, kaj mi je rekel brič? Da se ima glavica, iz ktere životarim, potegniti v cesarsko blagajnico in denar vporabiti za druge obče-koristne namene, jaz pa, kakor vsi drugi puščavniki, da se bodem moral spet vrniti med ljudi, ker cesar noče več dovoliti samotarskega življenja.“

„Res, žalostno, da človeku se ne pripoznava več toliko prostosti, da bi zamogel živeti, kakor mu sree poželi. Toda zaupajmo, da Bog ne bo kaj takega dovolil. A kar me pred vsem miče, rekli ste, da je grof Gašpar vstanovil glavico, iz ktere dobivate pičli živež, tega nisem doslej še slišal. Kdo je pa bil oni nesrečnež, za kterega vam je moliti in pokoriti se?“

(Seja mestnega odbora.) (Konec.) Podžupan Petričič sporoča, da se je Dunajska lombardna in eskomtna banka ponudila na Dunaji za izplačevanje zadetih Ljubljanskih srečk, kakor je poprej Realno-kreditna banka ondi oskrbovala, in predlaga, da naj se odslej nadalje vsako tako posredovanje opusti. Realno-kreditna banka je namreč likvidirala in novega posredovanja naj mesto Ljubljana na Dunaji nikari ne išče, ker si na ta način prihrani svojih 120 do 150 gld. Odslej nadalje naj se vsi dobitki Ljubljanskih srečk edino le izplačujejo pri mestni blagajnici v Ljubljani. Kar se je tudi sprejelo.

Dalje sporoča podžupan Petričič o zidanji nove kasarne za pešce in predlaga: 1. Mestni odbor sklène pozidati novo vojašnico za tri batalijone in štab po načrtu, kakor mu ga je predložil magistrat, ki bo veljala 465.422 gld. 70 kr., na za to odločenemu kraju, če deželni odbor kranjski zviša odškodnino od 3700 gld. na 6000 gld. za 25 let. 2. Mestni magistrat naj takoj dotične za to potrebne razgovore prične z deželnim odborom. 3. Če deželni odbor omenjeno odškodnino zviša, naj magistrat takoj razpiše javno dražbo za zidanje imenovane vojašnice, da boče možno do konca januarja oddati stavbarska dela. Se sprejme.

M. o. Potočnik predlaga, da naj se zgradba desnega nabrežja pod Hradeckijevim mostom izroči podjetniku g. Ant. Lončariču, ki je med vsemi najmanjšo svoto v zneski 12.509 gld. 90. kr. zahteval. Gledé Zupančičeve hiše in določitve zgradbene črte na Rimski cesti se določi, da ostane stara zgradbena črta in da Filipu Zupančiču tudi ne dá nobena odškodnina. Se sprejme.

M. o. prof. Zupan sporoča o šolskih stroških v preteklem letu in prosi, da se taisti odobré, kar se zgodi.

Na predlog m. o. Potočnika napravile se bodo tri ulične svetilnice na cesti od c. kr. državnega kolodvora v mesto.

M. o. Hribar vtemeljuje svoj predlog, da bi bilo dobro, ko bi se mestni odbor Ljubljanski obrnil s peticijo do ravnateljstva c. kr. državne in onega južne železnice, da bi se tudi v Ljubljani izdajali kuponi za potovanja na okrog, kar bi posebno tujcem in tukajšnjim trgovcem ugajalo. Trgovinska in obrtniška zbornica naj pa predlog podpre. Se sprejme.

M. o. dr. Tavčar predlaga konec javne seje, ker je že pozno. Bodoča seja bo v torek.

(Čitalnica v Šiški.) Vabilo k besedi, katero priredi Šišenska čitalnica na Martinovo nedeljo dne 15. novembra 1885 v prostorih Koslerjeve zimске pivarne. Vspored: 1. Förster — „Slava Slovencem“, moški zbor. — 2. Weber — „Euriant“, ouvertura za glasovir, 4ročno igrata gg.: Sohor in Pribil. — 3. F. S. Vilhar — „Pobratimija“, moški zbor. — 4. Berilo o „Mističnih prikaznih človeškega duha“, spisal dr. J. Vošnjak. — 5. Mendelsohn — „Jesenska“ za ženske glase, s spremljevanjem na glasovirji. — 6. Rode — VII. violin koncert, svira g. A. Sohor, spremljuje na glasovirji g. Pribil. — 7. F. S. Vilhar — „Bledi mesec“, mešani zbor. — 8. „Zamujeni vlak“, vesela igra v 5 dejanjih. — Besedi sledi tombola in potem ples. Začetek ob 7. uri

„O Vekoslav, Vekoslav“, spet globoko vzdihne samotar in solza se mu zablíši v očesu, „teško, težko se mi usta odpró, ko me kaj takega vprašaš, vzbude se mi stari spomini, ki mi ne dajo mirú. No, pa tebi hočem vse povedati, zvedeti imaš vsaj nekaj od skrivne zgodovine, morda se mi srce kaj olajša. Reč pa je bila taka: Prebival je tedaj nek grof v gradu in je večkrat zahajal nekam. Mlad je bil in lep, a tudi bogat, zatoraj iskal je tovarišev in veselíc. Ni mu jih manjkalo, posebno nekje. Tù se je bil tudi zagledal v lepo dekle, katero si je bil že pred nekdo drug izbral za prihodnjo tovaršico. Zavist, ljuta črt vnela se je med tekmečema. Kar najdejo njegovoga nasprotnika nekega jutra umorenega. Nekteri jeziki so hoteli že tedaj raznašati, da ga je mladi grof dal umoriti. A gotovo je, da od tistega časa ga ni nikdo več videl, slaba vest ga je bojda gnala daleč po svetu. V pismu, najdenem po njem, zapustil je grad bratu; osem sto goldinarjev pa, da se vzdržuje puščavnik. Čez nekaj let pridem jaz v te kraje in sprosim pravico v gozdu nad Poglazi se naseliti in živeti od obresti zapuščenega kapitala.“ Tako končá častitljivi Hostnik.

(Dalje prih.)

zvečer. Vstopnina 20 kr. Častiti društveniki so vstopnino prosti.

Odbor Šišenske čitalnice.

(Peška šola) pri Moravčah se je zidala skoraj večinoma iz milodarov. Presvitli cesar daroval je za njeno zidanje 1500 gld., kranjska hranilnica pa 500 gld. Letos je bila šola dodelana, za katero se je že leta 1880 stavbeni načrt predložil in so jo na 17. preteklega meseca blagoslovili.

(Andrej Paternoster) iz Podgorice, ki je nedavno pogorel, je bil le za 500 gold. zavarovan, škode ima pa 1400 gold.

(Dopolnilne volitve za deželni zbor) imelo bode v Istriji ondašnje veliko posestvo v Poreču 5. dec.

(O nedeljskem praznovanju nekaj.) Zadruga koroških pekov, sladčičarjev in medičarjev v Celovci napravila je pri c. kr. trgovinskem ministerstvu vlogo, da bi se ji nedeljsko praznovanje skrčilo od 12. ure opoldne do 10. ure zvečer. C. kr. trgovinsko ministerstvo je pa prošnjo odbilo, češ, da se tako že od 24 na 12 ur skrajšano nedeljsko praznovanje v tej stroki ne dá nič več skrčiti. Pri določbi, kakor je sedaj, tudi konsumentje ne trpé nikakega pomanjkanja, toraj pač ni potreba, da bi se čas dela podaljšal.

(Oskrbovalnice v letu 1884.) Na Kranjskem imeli smo v letu 1884, kakor sporoča „Ljub. List“, osem oskrbovalnic, v kterih je bilo 458 oseb v oskrbi. Te osebe bile so vsega vkup 97.479 dni v oskrbi, stroški znašali so 21.642 gold. 66 kr. ali povprečno 22.2 kr. za osebo. Ti stroški pa obsezajo le one oskrbovalnice, v kterih imajo ubogi ne le stanovanja in drva, kar je zlasti v oskrbovalnicah na deželi običajno, temveč tudi vso hrano. Te oskrbovalnice so v naslednjih krajih: a) Mestna ubožnica v Kočevji. Prebivalo je tù 10 ubogih; med letom sta se 2 odpustila, 2 sta umrla in koncem leta ostalo jih je še 6. Vsi stroški znašali so 174 gold. — b) Oskrbovalnica grofa Auersperga v Krškem. Tù je bilo skozi celo leto 7 oseb. Stroški znašali so 1793 gold. 40 kr. — c) Ubožnice v Kranji, Loki in Tržiči, kjer je bilo vkupno 51 oseb oskrbljevanih. Od teh umrlo jih je med letom 5 in koncem leta ostalo jih je še 46. V teh treh ubožnicah dobivali so ubogi le stanovanje in drva brez hrane. — d) Srenjska ubožnica v Idriji. V tej bilo je 18 ubogih, od kterih je jeden bil odpuščen, dva sta umrla. Koncem leta ostalo jih je še 15. Stroški niso znani. — e) Srenjska ubožnica v Kropi. Tù je bilo 10 ubogih, umrla sta 2 in ostalo jih je še 8. Stroški niso določeni, ker ubogi dobivajo večinoma le stanovanje in drva. — f) P. P. Glavarjeva oskrbovalnica v Kapli Vasi z 42 ubogimi. Od teh ostalo jih je koncem leta 28, kajti 13 jih je umrlo in jeden je bil odpuščen. V tej ubožnici preskrbljeni so ubogi z vsem. Stroški znašali so 3531 gold. 22 kr. in čas oskrbljevanja 19.042 dni. — g) V Ljubljani so 4 ubožnice ali oskrbovalnice. V mestni ubožnici bilo je 119 oseb, koncem leta ostali so še 104, 12 jih je umrlo in trije bili so odpuščeni. Ubogi imeli so le stanovanje in drva; v Lichtenurnovi sirotišnici za dečke bilo je 16 oskrbljevanih, stroški znašali so 1455 gold. 47 kr., v sirotišnici za deklice pa 90: dve sta umrli in 18 se jih je odpustilo, stroški znašali so 8332 gold. 50 kr. V deški sirotišnici Vincencijeve družbe bilo je oskrbljenih 95, ostalo jih je konec leta še 91, trije bili so odpuščeni, jeden je umrl. Stroški znašali so 6156 gld. 7 kr.

(O začetku II. konference „Vincencijeve družbe“ in „študent. kuhinje“ v Gorici) se od tam poroča „Zg. Danici“ sledeče: Ker se je naše mesto razširilo in tudi revščina narašča, se je že zdavnej občutila potreba, da se vstanovi mimo prve tudi še druga konferenca Vincencijeve družbe. Ona želja in živo občutna potreba se je srečno rešila 1. januarija t. l. Mnogi gospodje našega mesta, združeni z nekterimi delavnimi udi prve konference, so sestavili to drugo konferenco za župnije sv. Ignacija in sv. Vida, in sicer s slovenskim poslovnim jezikom. Prvi konferenci, ki ima letos tudi konvikt za dijake — sedaj 12 gimnazijcev — in poseben oratorij za mladino ob nedeljah, je italijanski poslovni jezik. Oziroma na revščino in delitev darov pa nimate konferenci nobenega razločka. Tù je splošna narodnost; družba je krščansko-katoliška. — Druga konferenca ima seje vsak petek ob 6 na večer in šteje sedaj 16 delavnih udov. V odboru je predsednik: prof. Julij plem. Kleinmayr, znani domoljub; podpredsednik: dr. med. Rojic Ferdinand; denarničar: kapl. gosp. Goljevšček, in tajnik: Ivan Gerbec, nadškofov kaplan.

